

La cultura de la desafecció

Hi ha un descontentament molt general que ens porta a voler-ho tenir tot i de pressa i sense pagar res, i que sempre hi hagi algú a punt per resoldre'ns el mal pas

JORDI BADIA

EL PUNT, 17/03/10

D'uns quants anys ençà, observo un fet que em sembla una paradoxa fascinant: d'una banda, hi ha una desafecció creixent envers la política i els polítics però, d'una altra banda, en molts moments es demana a aquests mateixos polítics i als serveis públics que resolguin els problemes més urgents que ens han sobrevingut. Probablement, una i altra actituds no conformen cap paradoxa i són molt més lògiques del que d'un cop d'ull puguin aparèixer. Tanmateix, em sembla una manera de fer que no es resumeix en una qüestió d'ineficàcia versus eficàcia. Il·lustrar-ho no m'és fàcil perquè els exemples que em vénen al cap o bé fan de mal posar o bé són excessivament simples. Amb tot, trobo que la tempesta de neu de diumenge 7 i dilluns 8 de març, malgrat els riscos, és un cas exemplar.

Dilluns al migdia, tancat a casa perquè la neu ens havia deixat aïllats, mentre seguia les notícies de la nevada que ens queia a sobre, vaig veure encuriós com uns quants nois s'ho passaven d'allò més bé practicant el surf en el mar esverat d'alguna platja de Barcelona. Em va semblar una imprudència sensacional. Segurament, si algú els ho hagués preguntat, haurien respost que tenien tot el dret a fer el que feien, que no era res més que aprofitar un situació aparentment ideal per fer surf. I vaig pensar que si tenien la desgràcia de patir algun mal, immediatament haurien demanat ajuda i els serveis de socors haurien hagut de córrer a

salvar-los. Com que és un cas tan flagrant, em puc imaginar tot sol que ningú no hauria criticat els equips de salvament per no haver arribat a temps. És un cas extrem, és clar, però no tan inhabitual: tot sovint sabem d'aventurers de cap de setmana que han pres mal perquè han decidit esquiar per fora de les pistes, o davallar per un barranc o un camí que ni les cabres es veuen amb cor de transitar, etcètera. I la notícia va acompanyada del paper que hi han fet els equips de salvament. És a dir, que d'una banda reclamem el dret a trencar-nos el cap com ens plagui, però per l'altra ens queixem de l'autoritat que no ens ha posat el casc i no era al lloc en el moment en què ens clavàvem la trompada.

Aquesta nevada és un exemple de mal posar, però em sembla que una mica paradoxal també ho ha estat. Fa de mal dir-ho perquè, en primer lloc, la desafecció política en aquest país està molt justificada. La política s'ha convertit en un ofici que consisteix en primer lloc a conquerir el poder i conservar-lo, i aquest objectiu fa que els dirigents hagin de fer equilibris o bé precaris o bé impossibles entre el que és necessari per al conjunt dels ciutadans i el que és imprescindible no fer per no perdre vots i guanyar-ne, un dilema que resolen gairebé sempre no prenent decisions compromeses. I, en segon lloc, no és un bon exemple perquè és veritat que les infraestructures del país són molt insuficients i tenen un manteniment molt inadequat. La caiguda de les torres elèctriques i el temps que s'ha trigat a restablir el servei és una vergonya que cap país seriós no es pot permetre i no es pot justificar de cap manera. I punt.

Però dit tot això, trobo que els ciutadans també hauríem de fer algun examen de consciència sobre com hem actuat durant la nevada i com afrontem en general els debats polítics i socials que sorgeixen. Ja sé que esmentar la MAT per dir que amb ella no hi hauria hagut l'apagada és una

excusa de mal pagador. No obstant això, també veig que rebatre-ho i prou és un error colossal. Perquè les deficiències estructurals existeixen i Girona i la Costa Brava es poden quedar sense llum qualsevol estiu d'aquests i llavors farem un ridícul mundial. Diem la MAT, però podríem dir l'Eix Transversal, les rondes de Barcelona, la variant de la Panadella, el Quart Cinturó, els parcs eòlics, les presons, etcètera, tot fet tard i malament i entre mil i una queixes ciutadanes.

Fa uns anys, el president Jordi Pujol va parlar de la cultura del no per reflectir aquesta tendència a oposar-se a tot sense aportar alternatives viables. En política, se n'ha dit desafecció. Potser és pel temps transcorregut, però em fa l'efecte que el que succeeix va més enllà de la cultura del no i de la desafecció merament política i que és conseqüència del canvi cultural a què estem sotmesos, un canvi tecnològic que ens ha trastocat la manera de fer i les rutines apreses. Sigui el que sigui, el que hi ha és un descontentament molt general, una desafecció absoluta que ens porta a voler-ho tenir tot i de pressa i sense pagar res, i que sempre hi hagi algú a punt per resoldre'ns el mal pas. En resum, una paradoxa fascinant. I postmoderna, és clar!